

NÅR LOKALSAMFUND I YDEROMRÅDERNE SELV SKAL SKABE MERE UDVIKLING – HVORDAN?

BYFORYNYELSE

Udlændinge-, Integrations-
og Boligministeriet

Kolofon

Titel: Når lokalsamfund i yderområderne selv skal skabe mere udvikling – hvordan?

Forfatter: Hanne Wittorff Tanvig, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning,
Københavns Universitet

Udgiver: Byfornyelseslovens forsøgs- og udviklingsmidler. Ministeriet for Udlændinge, Integration og Boliger tidligere Ministeriet for By, Boliger og Landdistrikter

Forsidefoto Knud Peder Jensen, Furnyt

ISBN: 978-87-93396-01-2 (internet)

Layout: Inger Grønkjær Ulrich, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning,
Københavns Universitet

Citater fra deltagere

“Vi har arbejdet med udvikling i mange år, men projektet kom på det rigtige tidspunkt, så vi kan komme et skridt videre (orientering mod arbejdspladser) og få det organisatoriske skærpet”

“Jeg har, og her kan jeg også skrive, vi har lært meget af dialogen med de andre lokalområder, der har indgået i projektet og af den konstruktive kritik ved workshops, konference og tovholdermøder”

Forord og baggrund

Gode levevilkår er ikke længere en selvfølge i yderområderne. Det har mange årsager. Et er sikkert: udviklingen kan ikke dirigeres til at finde sted alle steder. Udviklingen vil til gengæld kunne finde sted dér, hvor folk lokalt er i stand til at skabe og sikre den i samarbejde med eksterne kræfter. Det betyder også, at den lokale udvikling ikke 'bare' er en brik i kommunens, regionens eller nationens udvikling. Lokalt kan der ske noget andet. Staten, regionerne og kommunerne kan understøtte den lokale udvikling.

For at udvikling i yderområderne kan ske, skal man lokalt blive i stand til at gå forrest med at skabe og sikre den. Dette hæfte viser metoder til og eksempler på, hvordan det kan foregå.

Det er erfaringerne fra et 2 ½ årigt udviklingsprojekt, *Fem viser vejen – fra småprojekter til strategisk udvikling*¹, der vises. Fem lokalsamfund og en forsker har samarbejdet på at styrke de fem samfunds lokale strategiske kapacitet (se nedenfor), så de bedre end før kan tage fat om tunge udviklingsopgaver. Som mange andre lokalsamfund var de i forvejen gode til at lave sociale, kulturelle og forskønnelsesmæssige projekter, men arbejdede f.eks. ikke med erhvervsudvikling. De fem samfund er: Fur, Gedser, Lundby, Rødding og Vestervig.

¹ En udtømmende redegørelse findes i Hanne Wittorff Tanvig (2015) *Fem viser vejen – fra småprojekter til lokal strategisk udvikling i yderområder*. IGN Rapport, September 2015, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, København Universitet.

Udvikling

Udvikling i lokalsamfund handler om levevilkår og lokal økonomi og mulighederne for at sikre dem. Statistiske mål kan ikke alene beskrive en god udvikling, for ikke-målbare faktorer er mindst ligeså vigtige, f.eks. livskvalitet, miljø og indflydelse. I projektet er det heller ikke alene mængden af projekter, et omfattende foreningsliv eller vækst i form af tal på bundlinjen, der er mål for succes.

Foto Marianne Reinhard

Lokal strategisk kapacitet

Lokal strategisk kapacitet findes, når lokalsamfund opstiller langsigtede mål for lokalsamfundets udvikling, herunder erhvervsudvikling, og er i stand til at arbejde hen mod målene. I projektet har deltagerne skullet udforme en strategi for den lokale udvikling og etablere en organisering, som kan føre strategien ud i livet.

Strategi

En strategi består af en vision samt langsigtede mål og sigtelinjer for, hvordan målene kan nås, f.eks. i form af hovedindsatsområder og en handlingsplan. En strategi er ikke en detaljeret plan eller et katalog over projektideer, som man ofte ser.

En model for udvikling af lokal strategisk kapacitet

Vi har lavet en model, som kan bruges i udviklingen af lokal strategisk kapacitet. Den tager udgangspunkt i, at lokalsamfund består af flere forskellige slags ressourcer, som hver især skal stimuleres. I modellen er de vist som 'mennesker', 'erhverv' og 'fysiske forhold'.

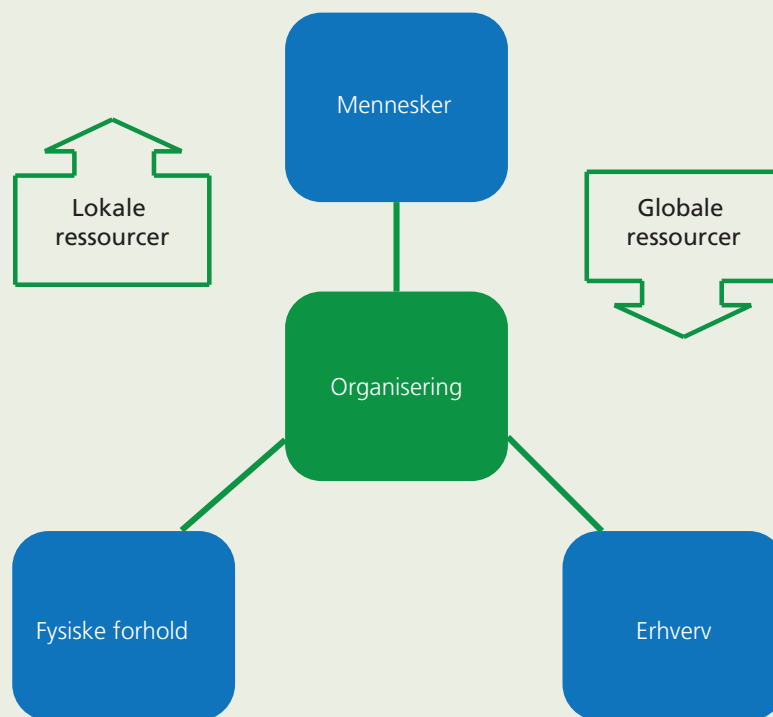
Princippet om udvikling nedefra ('bottom up') er vigtigt. Derfor er der tegnet en opadgående pil som udtryk for en sådan type indsats. Men der skal også trækkes nye, udefrakommende ressourcer 'ned' til lokalsamfundet, hvis der skal kunne ske udvikling på det lange sigt. Det omfatter f.eks. ny viden, tiltrækning af flere ressourcer stærke mennesker og nye erhverv, vist med den nedadgående pil.

For at blive i stand til det skal lokalsamfundet organiseres (midterfeltet). Den organisation skal kunne stimulere alle ressourcerne og samarbejde på tværs i lokalsamfundet. Men skal ligeledes skabe relationer mellem det lokale og det eksterne og dermed tiltrækning af flere ressourcer.

Når der gøres en stor indsats på 'alle fronterne', vil stregerne, pilene og midterfeltet kunne farves **grønne**.

Fra start er man ikke dér, også selv om der er masser af projektaktivitet, ildsjæle og foreningsliv. Derfor er der basis for, at stregerne, pilene og midterfeltet kan vises med **rødt** (ingen eller svag indsats) eller **gult** (en vis indsats). Det findes der eksempler på senere.

Model for lokal strategisk kapacitet.

Hvordan kan der tages fat?

Nedenfor gives anvisninger på, hvordan udvikling af lokal strategisk kapacitet kan gribes an. I et senere kapitel forklares, hvorfor man skal gøre sådan.

1. Mobilisering

Lokalt skal folk i forvejen være vant til at mødes, være interesseret i lokalsamfundets udvikling og evt. have erfaringer med projekter. Er det ikke tilfældet, må man starte med at skabe det miljø.

2. Initiativtagere

Personer i det lokale miljø vil, at der tages fat om større udviklingsopgaver. De udpeger visionære og relevante ressourcepersoner med gennemslagskraft fra både det civile samfund og erhvervslivet og danner en arbejdsgruppe. Arbejdsgruppen finder en tovholder, tager initiativet og skal kunne arbejde uafhængigt af de eksisterende foreninger m.v. Måske tager den kontakt til en ekstern person, der kan fungere som coach og sparingspartner.

Fur under lup. Foto: Fursund Turistforening

Furs arbejdsgruppe

Arbejdsgruppen har bestået af tolv medlemmer. De er udpeget personligt af tovholderen og er alle lokalt anerkendte og aktive personer. Flere har desuden roller i forskellige lokale foreninger og i lokale fonde, ligesom ejeren af en fremtrædende virksomhed har deltaget.

3. Diagnose for lokalsamfundet

Arbejdsgruppen skal starte med at stille en diagnose for lokalsamfundet og den hidtidige, lokale indsats for udvikling. Hertil bruges modellen, og der skal trækkes på mange kilder, herunder arbejdsgruppens egen viden om de enkelte felter.

Hvilke ressourcer findes i de forskellige felter? Hvordan er befolkningsudviklingen f.eks.? Hvordan forholder det sig f.eks. med til- og fraflytning? Hvordan er det kulturelle og sociale miljø? Hvad le-

ver folk af? Hvilke erhverv findes? Hvordan er erhvervsudviklingen? Hvilke offentlige og private services findes? Er der særlige naturværdier? Hvordan er det bebyggede miljø? Hvilke foreninger og organiseringer findes o.l.?

Ikke mindst er det vigtigt at indkredse særlige stedlige ressourcer og særlige udfordringer. Man vil sikkert opdage, at lokalsamfundet rummer flere ressourcer og er mere sammensat, end man ellers havde

troet, især hvad angår erhvervsliv.

Herefter skal der kigges på, hvad lokalsamfundet selv har bidraget med til udviklingen hidtil:

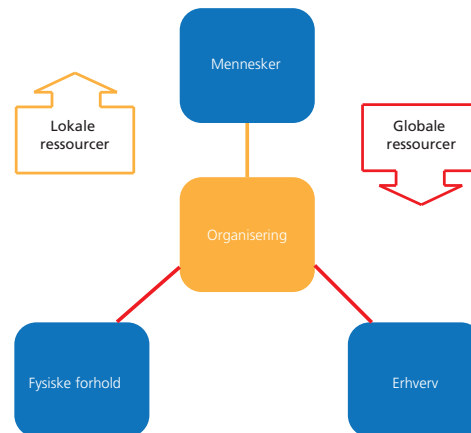
Hvilken slags indsats/projekter er der sat gang i? Har de rettet sig mod 'mennesker', 'erhverv' og eller 'fysiske forhold'? Hvad er der gjort for at synliggøre samfundet udadtil (pilen op) eller for at tiltrække nye ressourcer udefra (pilen ned)? Se modellen s. 6.

En af Furs herlighedsværdier. Foto: FS2 reklame als

Lundbys diagnose

Lundby er en gammel stationsby. Den er nu primært et pendlersamfund, med en vis tilflytning af børnefamilier. Erhverv og beskæftigelse lokalt er relativt sparsom, ligesom flere private og offentlige services forsvinder. Byen er præget af den gennemskærende togforbindelse og har, udover Svend Gønge-fortællingen, ikke markant attraktiv oplevelsesværdi. Der er mange foreninger o.l. omkring hvert sit formål, typisk inden for sociale, kulturelle og idrætsforhold, mens den tværgående organisering med bl.a. erhvervslivets deltagelse er relativt svag. Sammen med seks andre sogne indgår Lundby i et lokalråd og et erhvervsforum, hvor Lundbys sag altså er en delmængde.

Tal og statistik er kun den halve sandhed

Mange forhold af betydning for udvikling kan ikke gøres op i tal. Der findes heller ikke megen statistik om enheder, der er mindre end kommuner. Diagnosen skal især bero på lokal viden, indtryk og erfaringer. Arbejdet med opbygning af lokal strategisk kapacitet kræver også selverkendelse og -indsigt. Det er nemlig vigtigt, at det enkelte samfund selv finder frem til, hvor det står, hvor det vil hen, og hvordan det skal ske.

Mange lokale foreninger har i en årrække arbejdet med forskellige aktiviteter til styrkelse af det sociale og kulturelle liv i byen – vist med gul streg til feltet 'mennesker'. Man har arbejdet med at synliggøre, at Svend Gønge har boet i byen, f.eks. ved årlige Gøngemarkeder- vist med gul opadgående pil (lokale ressourcer ud). At feltet med 'organisering' er vist med gult (se farveforklaring side 6) skyldes eksistensen af de relativt mange lokale foreninger, men at det ikke er grønt skyldes, at der ikke findes en tværgående organisering med bl.a. et erhvervsfokus. Når der er røde streger i forbindelse med 'erhverv' og 'fysiske forhold' samt den nedadgående pil (globale ressourcer ind) er vist med rødt, skyldes det, at der ikke fra lokalsamfundets side kan spores en markant indsats.

4. Vision, motto og mål for udviklingsstrategien

Arbejdsgruppen skal lave en vision, et motto og mål for udviklingen. Udviklingsstrategien skal virke som inspiration og ledetråd for mange lokale aktiviteter. Den skal ikke dirigere eller overtage dem hver især. For at få effekt skal der lægges særlig vægt på at få de stedlige ressourcer i spil, og hvad der kan fremme en lokal identitet og samle kræfterne. Hvilke særlige strenge kan der spilles på for at opnå samlings- og drivkraft til det lokale virke?

Styrende motto i Gedser

'Gedser – fra overfartsby til turistby'. Det motto skal samle opmærksomhed og aktiviteter omkring turismen som basis for mere udvikling. Hidtil har Gedser mest været et transitsted for de mange rejsende mellem Danmark og Tyskland.

Styrende motto i Vestervig

'Vestervig – det gode liv midt i kulturen og naturen, tæt på fødevarerne'. Vestervig har som følge af sin beliggenhed en stor historisk betydning, og der er masser af spor af samme. Byen ligger også lige i udkanten af Nationalpark Thy, ligesom der på egnen er en betydelig interesse for udvikling af lokale fødevarer. Mottoet skal fremme opmærksomheden over for de aktiver frem for fortællingen om en by og en egn i forfald og tilbagegang.

Gedser fra overfartsby til turistby. Foto: Marianne Reinhardt

Vestervig fra oven. Foto. Knud E. Jensen

5. Hovedindsatser og konkrete eksempler

Arbejdsgruppen skal beskrive et mindre antal hovedindsatser og eksempler på konkrete tiltag til at nå målene med. Her bruges modellen igen, så alle stregerne og pilene ind og ud bliver aktiveret.

Rødning - hovedindsatsområder og konkrete tiltag

- Aktivt engagement i opbygningen af Spøttrup Oplevelsesklynge. Det omfatter: opbygning af partnerskab, styrkelse af klyngens identitet, opbygning af netværk mellem klyngens kerne og andre, mindre erhvervsvirksomheder i området, ansættelse af medarbejder, opbygning af samarbejde med turiststøttesystem, udbygning af overnatningskapaciteterne samt tilrettelæggelse af en række events.
- Understøttelse af den fortsatte udvikling af det store projekt 'Rødning – æblets by'. Her skal der sættes ind ift. ny organisering, som kan håndtere projektets erhvervsmuligheder, udbygning af sortimentet af fødevarer, etablering af nye virksomheder (livsstilsiværksættere), afsætning af produkterne, opbygning af nationalt og internationalt netværk, så nye ideer og ny viden løbende tilføres.
- Skabelse af nye arbejdspladser. Der skal skabes nye arbejdspladser i lokalområdet i stedet for de industriarbejdspladser, som er forsvundet. Her tænkes bl.a. på tiltrækning af livsstilsiværksættere, samarbejde med det eksisterende erhvervsstøttesystem, udnyttelse af mulighederne i Spøttrup Oplevelsesklynge og 'Æblets by' samt anvendelse af tomme erhvervslokaler.
- Skabelse af et bedre grundlag for tilflytning. For at sikre en fortsat tilflytning skal det eksisterende arbejde (målrettede tiltag) med at tiltrække nye borgere fortsætte, der skal udarbejdes nyt PR-materiale, herunder hjemmeside, og en bedre markedsføring af Røddings byggegrunde skal finde sted.

Rødning med Spøttrup Borg forude. Foto: Mette Plougmann

6. Organisering

Arbejdsgruppen skal lave forslag til en organisering, som skal kunne føre strategien ud i livet. Det betyder, at organisationen skal kunne arbejde med alle stregerne og pilene i modellen, dvs. kunne tage initiativer både af social, kulturel, fysiske og erhvervmæssig relevans. Den skal også kunne samle kræfterne indadtil og være aktiv i eksternt samarbejde. Da vil midterfeltet kunne tegnes grønt. Samtidigt er det vigtigt, at den nye organisering ikke må kunne slukke ilden blandt de øvrige lokale kræfter. De to lag skal kunne spille sammen.

Fur Udviklingsråd

Arbejdsgruppen på Fur lavede forarbejdet til det nye Fur Udviklingsråd, som blev etableret i juni 2015. Rådet er etableret som en almennyttig forening med skærpede vedtægter. Det har en bestyrelse på syv medlemmer, hvor de fire er valgt på en stiftende generalforsamling. Dermed sikres lokal legitimitet. De fire har efterfølgende udpeget tre personer, som ikke nødvendigvis skal være lokale. Bestyrelsen består af centrale ressourcepersoner fra både civilsamfundet, erhvervslivet og myndigheder, og de fleste er bosiddende på øen. Rådet kan nedsætte arbejdsgrupper og vil tilknytte personer fra videnmiljøer

Rådet er/skal være:

- Organiseret til at virke for en strategisk orienteret udvikling på Fur
- Nyskabende, inspirerende og igangsættende, hvor driftsopgaver og f.eks. større erhvervstiltag skal lægges ud i eget regi
- Aktiv ved at tage selvstændige initiativer på tværs og samtidigt understøtte det bestående
- Aktiv i forbindelse med sikring af solid lokal forankring og borgerinddragelse
- En løbende informationskilde vedrørende sit arbejde på FurNyt.dk

Driften af selve Rådet er baseret på, at fonde på Fur har indskudt en startkapital, mens Rådet skal generere lokale og eksterne projekttilskud og kan forestå projektledelse, såfremt opgaverne ikke er overdraget til andet regi. F.eks. skal store økonomiske aktiviteter organiseres i selvstændigt juridisk/økonomisk regi.

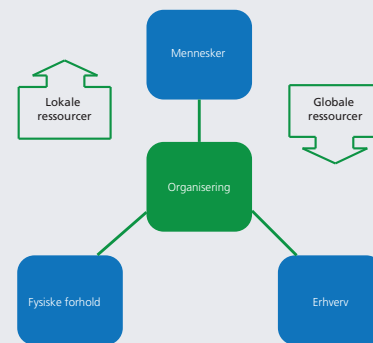
Vedtægter for Fur Udviklingsråd kan ses på www.Furnyt.dk/4

Resultaterne af arbejdet med udvikling af den lokale strategiske kapacitet

Fur og den lokale strategiske kapacitet

Motto: 'Fur – mulighedernes ø for aktive mennesker og kreative iværksættere'

- Grøn streg til 'mennesker': Bl.a. tiltrækning af og samarbejde med universitetsmiljøer samt inddragelse af sommerhusejere med faglige ressourcer, Fur som modelsamfund for pilotprojekter
- Grøn streg til 'erhverv': Bl.a. videreudvikling af iværksættERMILJØ, herunder kurser til opkvalificering af iværksættere og virksomheder
- Grøn streg til 'fysiske forhold': Bl.a. fremtidsværksted/event for kunstnere, iværksættere, studerende og turister med fokus på hvordan fjorden, naturen og moleret kan blive ressourcer i mere udvikling
- Grøn pil 'ressourcer ud': Bl.a. branding af Fur som bosætterø, vidensbaseret dialog med medierne
- Grøn pil 'ressourcer ind': Bl.a. kampagne for tiltrækning af kreative og innovative iværksættere samt arbejdskraft fra landets højere læreanstalter, eksterne resourcepersoner i udviklingsarbejdet
- Grøn 'organisering': Etablering af Fur Udviklingsråd

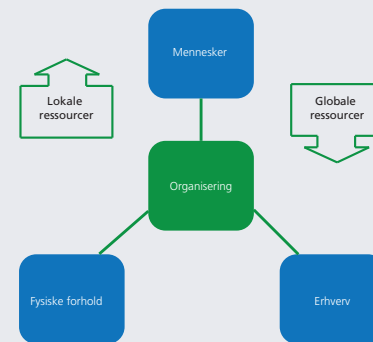

Se farveforklaring side 6

Vestervig og den lokale strategiske kapacitet

Motto: 'Vestervig – midt i naturen og kulturen, tæt på fødevarerne'

- Grøn streg til 'mennesker': Udvikling af sociale og kulturelle tilbud på baggrund af behovsundersøgelser, styrke grundlaget for børnehaver, skole, idræt o.a.
- Grøn streg til 'erhverv': Etablering af Vestervig-Agger Fødevarereselskab, sikre service til og synergi/nye erhvervs muligheder ift. det eksisterende
- Grøn streg til 'fysiske forhold': Nyttiggørelse af Nationalpark Thy, etablering af Mulighedernes hus (for småerhverv og iværksættere), udvikling af attraktive udlejningstilbud
- Grøn pil 'ressourcer ud': Synliggørelse af det gode liv i Vestervig – midt i naturen og kulturen, tæt på fødevarerne
- Grøn pil 'ressourcer ind': Måltrettet tilflytterkampagne
- Grøn 'organisering': Etablering af Vestervig Udviklingsforum

Se farveforklaring side 6

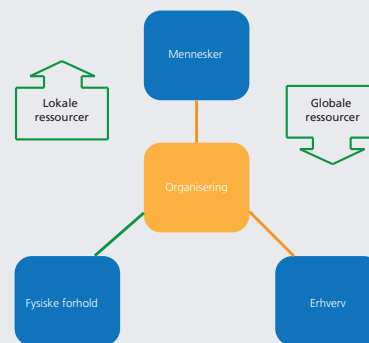

'Fur – mulighedernes ø for aktive mennesker og kreative iværksættere'

Gedser og den lokale strategiske kapacitet

Motto: 'Gedser - fra overfartsby til turistby'

- Gul streg til 'mennesker': Bl.a. mobilisering af turistværter
- Gul streg til 'erhverv': Bl.a. øget opmærksomhed overfor fremme af iværksætteri
- Grøn streg til 'fysiske forhold': Bl.a. udfyldning af 'Bykilen', ny bygning til Det sorte Geomuseum i sammenhæng med Remisen og kultur-naturformidling
- Grøn pil 'ressourcer ud': Bl.a. synliggørelse af Gedsers potentiale, turismetilbud, ambassadørkorps
- Grøn pil 'ressourcer ind': Bl.a. proaktiv indsats for tiltrækning af nye erhverv og resourcepersoner
- Gul 'organisering': Bl.a. etablering af en erhvervsinitiativgruppe som overgang til ny organisering. Ideen er, at der i forlængelse af Gedser Bylaug skal etableres en ny forening, hvor relevante eksterne parter desuden skal være repræsenteret. Når det sker, kan 'organisering' blive markeret med grønt.

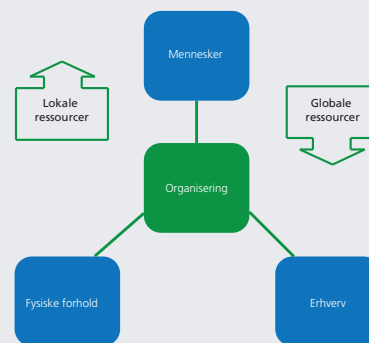

Se farveforklaring side 6

Rødding og den lokale strategiske kapacitet

Motto: 'Innovation drevet af lokalsamfundet'

- Grøn streg til 'mennesker': Bl.a. understøttelse af det store 'Rødding – æblets by' som et mobiliserende og identitetsfremmende tiltag
- Grøn streg til 'erhverv': Bl.a. opbygningen af Spøttrup Cirklen (styrket samarbejde mellem kreative virksomheder i området), kombinerede tiltag til fremme af iværksætteri, fokus på arbejdspladser
- Grøn streg til 'fysiske forhold': Bl.a. understøttelse af Bizz*Art (kreativt iværksætterhus/kunstformidling og mødested)
- Grøn pil 'ressourcer ud': Bl.a. branding i skikkelse af 'Rødding – æblets by', synliggørelse af øvrige store tiltag og en forbedret hjemmeside
- Grøn pil 'ressourcer ind': Bl.a. målrettede kampagner for tiltrækning af børnefamilier, kreative iværksættere og arbejdspladser
- Grøn 'organisering': Bl.a. styrkelse af Rødding 2020 med en erhvervsmæssig dimension og eksterne resourcepersoner, ansættelse af egne medarbejdere og sikring af en velfungerende arbejdsdeling mellem ildsjælniveauet og de mange store enkelttiltag på den ene side og det strategiske niveau på den anden.

Se farveforklaring side 6

I Lundby lykkedes det ikke at komme så langt i denne omgang.

*'Vestervig – midt i naturen og kulturen,
tæt på fødevarerne'*

7. Handlingsplan

Arbejdsgruppen skal lave en handlingsplan, som beskriver:

- a. Hvad der skal ske, fra arbejdsgruppen er færdig med sit arbejde, til at strategien og den blivende organisering kan føres ud i livet
- b. Hvordan/hvornår strategiens elementer skal udmøntes
- c. Hvornår strategien skal revideres. Dele af forløbet skal gentages om f.eks. 2-3 år, hvor modellen atter tages i brug.

8. Forankring

Inden udviklingsstrategien og en ny organisering kan realiseres og finde sted, skal lokalsamfundet være interesseret, indforstået og for manges vedkommende involveret. Arbejdsgruppen skal gradvist sikre, at det kan ske. Fra starten handler det om at fortælle om arbejdsgruppens eksistens, siden om nogle af dens ideer. Først relativt sent involverer den lokalsamfundet i sine resultater.

Sådan har Rødding sikret forankring

Tovholderen har løbende involveret medlemmer af et eksisterende organ (Rødding 2020) og har ved ordinære lokale borgermøder informeret om projektet. I efteråret 2015 afholdes en ekstraordinær generalforsamling, hvor den nye organisering skal tilgodeses i det hidtidige Rødding 2020.

Sådan har Vestervig sikret forankring

Arbejdsgruppen har løbende holdt Håndværker- og Borgerforeningens formand underrettet og et par gange orienteret om arbejdet i projektet i samme forening. Den har desuden opsøgt resourcepersoner i området for at gøre dem interesserede(er lykkedes). September 2015 afvikledes et lokalt ideværksted med udspring i udviklingsstrategien, og ved samme lejlighed blev der taget hul på realisering af den endelige organisering. Det har betydet meget for forankringen, at en konference i projektets regi blev afviklet i Vestervig, hvorved lokalbefolkningens opdagede betydningen af arbejdsgruppens arbejde.

'Vi troede, vi var verdensmestre, men ved at komme rundt har vi lært rigtig meget'

9. Sparringspartnere og netværk

Arbejdsgruppen skal gerne finde andre lokalsamfund, der ønsker at udvikle deres lokale strategiske kapacitet og indlede et samarbejde. Det kan give inspiration, åbne øjne for nye muligheder og sikre kvalitet. De fem lokalsamfund i projektet har besøgt hinanden og fungeret som hinandens sparringspartnere i hele processen. I processen har en konference med mange eksterne deltagere virket på samme måde.

Sådan er sparringen foregået

To-dages workshop på Fur: Opstart af projektet/faglige input samt besigtigelse/drøftelser af Furs vilkår og potentialer

En-dags ekskursion til Lundby: Ideer til udviklingsstrategierne/faglige input samt besigtigelse/drøftelser af Lundbys vilkår og potentialer

To-dages workshop i Gedser: Nærmere indhold i udviklingsstrategierne/faglige input samt besigtigelse/drøftelse af Gedsers vilkår og potentialer

Konference med mange eksterne deltagere i Vestervig: De store udfordringer for at etablere lokal strategisk kapacitet samt besigtigelse/drøftelse af Vestervigs vilkår og potentialer

To-dages workshop på Læsø: Fælles opgav - brug af projektets metoder med Læsø som case

Et antal møder mellem tovholderne og den faglige leder

'Det er meget udbytterigt at komme ind i processen i forskellige lokalsamfund forskellige steder i landet med forskellige forudsætninger'

10. Forudsætninger, udfordringer og løsninger

Når udvikling af lokal strategisk kapacitet ikke er sket af sig selv rundt om, har det mange årsager. Først og fremmest har de lokale samfund ikke set det som deres opgave at skulle skabe udvikling. Det var anderledes i andelsbevægelsens tid. I nyere tid har det været markedet og staten, som har skullet sikre udviklingen grundlæggende, f.eks. erhvervsmæssigt. De lokale projektaktiviteter og foreningslivet har i stedet haft interesse for mere fritidslignende forhold som f.eks. sociale og kulturelle aktiviteter og idræt og til en vis udstrækning det fysiske miljø. Sådan er generel tænkning, politik og systemer også indrettet.

Nedenfor fremhæves, hvordan de udfordringer er oplevet og imødekommet i projektet. Udfordringerne viste sig dog så omfattende i et af de fem samfund, at det ikke lykkedes at imødekomme dem i projektet.

En stor foreningstæthed og ildsjælekulturen kan blokere

Som regel er borgerforeninger eller landsbyråd og mange andre forskellige foreninger til stede i lokalsamfundene. De har hvert deres formål og er aktive i større eller mindre grad. Som regel er der også mange projektaktiviteter med ildsjæle i spidsen. Mange synes derfor, at der ikke er behov for flere og nye typer indsatser og nye spillere, og mange synes også, at de selv udgør den nødvendige kapacitet.

I projektet er det løst ved at etablere en uafhængig arbejdsgruppe og en lang, lokal dialogproces. Samarbejdet med eksterne parter i processen har dog også virket fremmede for lokalsamfundets interesse for projektet og dermed banet vejen for arbejdsgruppens virke.

11. Tovholderne og medlemmerne af arbejdsgrupperne skal være uafhængige nøglepersoner

Tovholderne, medlemmerne og arbejdsgrupperne skal have mod til at gå i gang uden mandat fra det bestående. De skal have visioner og viden til at arbejde med og samarbejde om opgaven på tværs af traditionelle skel mellem f.eks. kultur- og erhvervsliv. De skal have eksterne forbindelser og viden om, hvordan forvaltning af samfundet er indrettet og kunne inddrage eksterne ressourcer og trække på de nødvendige parter. De skal desuden være respekterede for at kunne opnå gennemslagskraft i lokal-samfundet og siden i forhold til f.eks. at rekruttere til det fremtidige arbejde med realisering af strategi og ny organisering.

Workshop i Rødding. Foto: Mette Plougmann

12. Risiko for hjemmeblindhed og 'det vi plejer'

Det er snublende nemt, at gøre som vi plejer eller at kopiere, hvad der oppe i tiden. Tilsvarende er det nemt helt at springe alt det med strategier over og gå direkte til projektforslag. Det er meget sværere at sætte kød og blod på mål, visioner og hovedindsatser, som er særligt relevant for de konkrete lokale udviklingsmuligheder.

Her har modellen vist sig som et egnet redskab, for den kræver et afsæt i det lokale samfunds forhold, sammenhænge og et helhedssyn for at kunne føre til 'rent grønt'. Desuden har sparring med de eksterne parter været med til at åbne øjnene for nye tilgange og lokale muligheder.

Det er nødvendigt at sikre lokal legitimitet og fortsat energi til ildsjælene og det eksisterende foreningsliv

Realiseringen af lokal strategisk kapacitet forudsætter, at lokalsamfundet har interesse i og forudsætninger for at kunne samarbejde, og at der findes en fælles forståelse for udviklingsretningen. At have skrevet en udviklingsstrategi på papiret og etableret en ny, uafhængig aktør vil næppe kunne bære frugt i sig selv. Der skal være et 'muldlag' for strategien og den nye organisering at vokse i.

I projektet er det sikret gennem arbejdsgruppernes måde at arbejde på. Det er også sikret gennem formuleringen af udviklingsstrategierne, så de virker lokalt ideskabende og som 'ledetråde' for frivillig indsats. Der er netop lagt op til to lag i udviklingsarbejdet. Og det er sket gennem organisering af det strategiske lag, der formelt både tilgodeser lokal repræsentation og medvirken af erhvervslivet og ressourcepersoner udefra.

Få syn for sagen

Projektet har vist, at det er muligt at etablere lokal strategisk kapacitet. Men det har også vist, at det er abstrakt for mange, og at traditioner og det etablerede gør det svært at forstå behovet og potentialet i det hele taget. Derfor er det fortsat nødvendigt at sætte kød og blod på begreberne. Dette hæfte skulle gøre det lidt mere klart og oplagt.

En nærmere samtale med deltagerne i projektet vil kunne uddybe og vise rækkevidden. Tovholderne stiller sig derfor til rådighed og kan træffes pr. mail f.eks. for en nærmere samtale eller besøg:

Fur: John Brinch Bertelsen - jbbe@muserum.org

Gedser: Marianne Reinhardt – mari.reinhardt@outlook.dk

Lundby: Jens Hallqvist – jens@hallqvist.dk

Rødding: Finn D. Andersen – finn.d.andersen@skolekom.dk

Vestervig: Otto Læggaard - ottoljensen@gmail.com

Se også:

<http://www-Furnyt.dk/4>

<http://www.gedserbylaug.dk>

<http://www.gedser.net>

<http://www.gedser.nu>

<http://www.rodningby.dk>

<http://www.vestervig-by.dk>

Yderligere information

Hanne Wittorff Tanvig – hwt@ign.ku.dk

Foto: Mette Plougmann

UDLÆNDINGE-, INTEGRATIONS- OG BOLIGMINISTERIET
Slotsholmsgade 10
1216 København k
Telefon 72268400
www.uibm.dk